

Nr 106.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt disposition av vissa äldre reservationsanslag; given Stockholms slott den 18 februari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1944.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller:

Till utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara har riksdagen såsom reservationsanslag anvisat dels å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 6 700 000 kronor, dels ock å tilläggsstat II till samma riksstat 10 000 000 kronor eller således tillhopa 16 700 000 kronor. Enligt av 1943 års riksdag lämnat medgivande (prop. nr 221, riksdagens skr. nr 251) må återstående medel av nämnda båda reservationsanslag disponeras jämväl under budgetåret 1943/44.

Bihang till riksdagens protokoll 1944. I saml. Nr 106.

I skrivelse den 18 januari 1944 har *medicinalstyrelsen* hemställt om medgivande att även under budgetåret 1944/45 få disponera ifrågavarande båda anslag. Styrelsen upplyser, att fram till den 1 januari 1944 från anslagen utbetalats tillhoppa 12 904 454 kronor, varför en behållning av 3 795 546 kronor förelåg nämnda dag. Det kunde, enligt styrelsen, förutses, att en avsevärd reservation komme att förefinnas å anslagen den 30 juni 1944.

I skrivelsen har *medicinalstyrelsen* lämnat en närmare redogörelse för arbetet med planläggningen och utrustningen av beredskapssjukhusen. Styrelsen anför härom i huvudsak följande.

Antalet beredskapssjukhus uppgår till omkring 120 med ett sammanlagt vårdplatsantal av omkring 70 000, inberäknat de vårdplatser, som normalt rymmas i de i beredskapssjukhusen ingående lasaretten och sjukstugorna. Samtliga förslag till beredskapssjukhus ha granskats och godkänts. Planerna härför undergå emellertid en fortlöpande omarbetning på grund av bland annat att en eller annan lokal måste tagas i anspråk för annat krigsviktigt ändamål eller därför att bättre sjukvårdslokaler bliva tillgängliga än de, som förut ingå i planen. Sedan stommen av beredskapssjukhusorganisationen uppbyggts, har *medicinalstyrelsens* beredskapsavdelning fått möjlighet att närmare genomgå olika detaljer av denna organisation. Sålunda ha de fastställda förslagen till skyddsrum och reservlokaler för beredskapssjukhusen under senare tid reviderats. Vidare äro frågor rörande brandskyddet vid sjukvårdsinrättningar och anordnandet av mottagningsavdelningar vid lasarett och sjukstugor för vård av personer, som skadats vid bombanfall, sedan ungefär ett år tillbaka föremål för bearbetning inom styrelsen. Slutligen ha planerna för invalidvården reviderats samt planer utarbetats för tillgodoseende av konvalescentvården under krig vid bland annat beredskapssjukhusen. Gemensamt för samtliga nämnda åtgärder är, att statsbidrag ofta icke kan utbetalas förrän mycket lång tid efter det bidraget beviljats. På grund av de svårigheter ifråga om materiel- och arbetskraftsanskaffning, som under nuvarande förhållanden äro förenade med byggnadsverksamhet, dröjer det nämligen som oftast länge, innan en godkänd åtgärd kan avsynas och det beviljade statsbidraget därefter utbetalas. Av dessa skäl kunna de av planlägningsarbetet föranledda kostnader, vilka böra bestridas under budgetåret 1944/45, icke beräknas. Under förutsättning av i stort sett oförändrade utrikespolitiska förhållanden synes man emellertid kunna utgå från, att vid budgetårets ingång förefintlig behållning å ifrågavarande reservationsanslag kommer att förslå till samtliga kostnader av nu angivet slag, vilka böra gäldas under budgetåret.

Anskaffningen av utrustning för beredskapssjukhusen, vilken handhaves av *medicinalstyrelsens* materielnämnd, har numera i stort sett avslutats. Vad som ännu kan återstå att anskaffa av dylik utrustning torde endast vara att hänföra till sådana kompletteringar, särskilt ifråga om instrumentutrustningen, som kunna visa sig erforderliga på grundval av de erfarenheter, som efterhand gjorts och fortfarande göras i krigförande länder. Det är icke möjligt att nu förutse, huruvida och i vilken omfattning sådan komplettering kan bliva erforderlig. Kostnaderna torde emellertid icke komma att uppgå till mera avsevärda belopp. Med hänsyn till de kompletteringar av anskaffad beredskapsutrustning, som ännu kunna erfordras, samt till nödvändigheten att anskaffa lokaler för anordnande av ytterligare förrådsutrymmen för beredskapssjukhusens utrustning synes det erforderligt, att ifrågavarande reservationsanslag efter utgången av innevarande budgetår få stå till *medicinalstyrelsens* förfogande jämväl för åtgärder, som ankomma på styrelsens materielnämnd.

Arbetet med iordningställande av beredskapssjukhusen i enlighet med de härför ursprungligen upprättade planerna har i stort sett slutförts. Emellertid pågår, såsom medicinalstyrelsen framhållit, en viss fortlöpande omarbetning av planerna och komplettering av utrustningen för ifrågavarande sjukhus. Bland sådana arbeten nämner medicinalstyrelsen bland annat frågor rörande brandskyddet vid sjukvårdsinrättningar och anordnandet av mottagningsavdelningar för vård av personer, som skadats vid bombanfall. Statsbidrag till de beslutade eller vidtagna åtgärderna kunna enligt vad medicinalstyrelsen uppgivit ofta icke utbetalas förrän tämligen lång tid efter det bidragen beviljats. Styrelsen räknar därför med att utbetalningar av statsbidrag för utrustning av beredskapssjukhus komma att äga rum även under budgetåret 1944/45. För dylika utbetalningar ävensom för ytterligare kompletteringar av sjukhusens utrustning är det därför erforderligt, att här ifrågavarande båda anslag till utrustning av beredskapssjukhus må disponeras jämväl under nästa budgetår. Riksdagens medgivande härtill torde utverkas.

Departements-
chefen.

I förevarande sammanhang vill jag anmäla uppkommen fråga om statsbidrag till anordnande av mottagningsavdelningar för vård av personer, som skadats vid bombanfall, förutom vid beredskapssjukhus, jämväl vid vissa andra sjukhus. Statsbidrag till dylika avdelningar vid beredskapssjukhus utgår enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t, efter framställning av medicinalstyrelsen, meddelat genom beslut den 22 oktober 1943. Enligt nämnda föreskrifter må statsbidrag utgå allenast för anordnande av mottagningsavdelning vid sjukhus, som är beläget å för luftanfall särskilt utsatt ort och till vars anordnande enligt medicinalstyrelsens bestämmande statsbidrag till följd härav bör utgå. Statsbidraget må utgöra högst en tredjedel av kostnaderna för mottagningsavdelningens anordnande samt skall bestridas från det reservationsanslag till utrustning m. m. av beredskapssjukhus, som anvisats å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40.

Medicinalstyrelsen föreslog i sin berörda framställning, att statsbidrag skulle utgå för anordnande av mottagningsavdelningar vid ett trettiotal sjukhus, av vilka fyra emellertid ej voro avsedda att tagas i anspråk såsom beredskapssjukhus. Utan riksdagens samtycke ansåg jag mig emellertid ej böra förorda, att nyssnämnda anslag disponerades för beviljande av statsbidrag till dylika avdelningar vid sistnämnda fyra sjukhus. Då det emellertid i vissa fall kan befinnas skäligt, att statsbidrag utgår för anordnande av mottagningsavdelningar jämväl vid sjukhus, som ej äro beredskapssjukhus, har jag för avsikt att, därest riksdagen ej har något att däremot invända, föreslå Kungl. Maj:t att, efter prövning i varje särskilt fall, medgiva, att statsbidrag, enligt i förenämnda beslut den 22 oktober 1943 meddelade grunder, må utgå jämväl för mottagningsavdelningar vid sjukhus som ej äro beredskapssjukhus samt att berörda anslag må anlitas för ändamålet.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att återstående medel av de å tilläggsstat I och II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under femte huvudtiteln upptagna reservationsanslagen till *Utrustning m. m. av beredskapssjukhus vid krig eller krigsfara* må disponeras under budgetåret 1944/45.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

N. O. Aurelius.
